

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

№ 2955

гр. Варна, 08.08.2022 г.

ОКРЪЖЕН СЪД – ВАРНА, V СЪСТАВ, в закрито заседание на осми август през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Деспина Г. Георгиева
Членове: Константин Д. Иванов
мл.с. Симона Р. Донева

като разгледа докладваното от Деспина Г. Георгиева Въззивно частно гражданско дело № 20223100501435 по описа за 2022 година

за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е образувано по **частната жалба вх.№ 15964/4.07.2022, подадена от БИЛЯНА ПАРАЛОВСКА-пом.нотариус** на Нотариус К.Б., рег.№ 043, с район на действие този на Софийски РС, представлявана от адв.Т.Т., посочена и за съд.адрес: гр.Варна ул.“Шипка“ № 18, срещу постановеното от съдията по вписванията С.Николова определение № 184/23.06.2022, с което е отказано вписването по заявление вх.рег.№ 20027/23.06.2022г на СлВп-Варна при АВп, подадено от нотариус К.Б. за вписване на саморъчно завещание на Надежда Иванова Обретенова-Родева, поч.25.06.2020г.

Счита акта за постановен в нарушение на материалния закон и моли за отмяната му, като излага подробни съображения за това:

от фактическа страна:

Заедно с преписите от завещанието на покойната, обявено от пом.нотариуса с протокол, са представени сл.документи:

- декларация с нот.удостоверяване на подписа от назначения от покойната за изпълнител на завещанието Юлиан Иванов Трайков за недв.имоти, включени в наследствената маса;
- уд-е за данъчна оценка на имота, находящ се в гр.Варна и попадащ в територията на ВРС;
- кадастр.схема на жилището и кадастр.скица на дв.място, в което се намира;
- квитанция за платена държ.такса за вписване.

от правна страна

За до постанови отказа си съдията по вписванията е приел, че изпълнителят на завещанието, подал декларацията, с която заявява, че в наследствената маса е включен и апартамент в гр.Варна, не представлява ползващо се от завещанието лице по см.чл.4 б.,к" от

ПВп, както е че се касаело до завет, а не до саморъчно завещание, в който завет не бил вписан имотът в гр.Варна, което е основание за отказ.

Излага следните доводи:

Подлежат на вписване преписите от обявените завещания с предмет недв.имот и права върху недв.имот - чл.4 б.,к" от ПВп, като Законодателят не въвежда ограничения или разлики в зависимост от това дали става дума за универсално завещание или завет на конкретна вещ;

Законодателят е въвел различие в правните последици на универсалното завещание и завета, но по отношение вписването не прави разлика.

Представени били всички изискуеми от закона съпътстващи документи.

Волята на завещателя е изпълнителят на завещанието да преведе цялата нейна собственост - недвижими и движими вещи и парични средства в единна парична маса, т.е. да се извърши осребряване на имуществото чрез продажби, която, след приспадането на всички разноси, да бъде разпределена по указания от покойната начин - в полза на различните лица и организации. Единственото изключение е по отношение на конкретен имот в София, който покойната оставя на „Българския червен кръст“.

Констатацията на съдията по вписванията, че в завещанието липсвало посочване за имота в гр.Варна е обективно вярно, но този имот се включвал в имуществото на покойната като съвкупност, за което били представени кадастрални схема и скица, както и данъчна оценка, още повече, че декларацията за обема на наследствена маса изрично го посочва. Описание на имота не се изисква при преписите от обявени завещания, независимо от това дали в акта е посочен недвижим имот и дали на ползващото се лице е известно дали и кои недвижими имоти се намират в съответния съдебен район /чл.6 ал.2 б.,а" от ПВп/.

Изводът, че завещанието не било универсално, а представлявало завет без описан имот във Варна и затова не подлежи на вписване, е напълно погрешен и незаконосъобразен. Самият факт, че в имуществото на покойната се включва имот във Варна, независимо дали става дума за универсално завещание или завет обуславя необходимостта от вписване на завещанието именно в СлВп в гр.Варна.

Декларацията за обема на наследствената маса или за посочване на конкретен имот в района на даден РС според ПВп, действително, следвало да бъде представена от ползващо се от завещанието лице.

В конкретния случай, обаче, нито едно от ползващите се от завещанието лица няма да придобие право на собственост върху имота във Варна. Всички посочени в завещанието 12 лица ще получат по 1/12 от общата парична маса, образувана след осребряването на имуществото.

Изпълнителят на завещанието действително не е ползващо се лице, но е натоварен от покойната да извърши всички необходими действия (правни и фактически) по осребряване на имуществото и разпределението на паричните средства от него. Част от тези действия е и вписването на завещанието.

Изпълнителят на завещанието никога не е случайно лице, а е доверено лице на покойния и именно затова нему е вменена цялата организационна дейност по изпълнение на завещанието. Той е този, който би знаел съдържанието на цялата наследствена маса.

Нито едно от ползващите се от завещанието лица (SOS детски селища, Център за лечение на деца към МЗ, Националната библиотека, Фондация „Българска памет“, Агенцията за българите в чужбина, приютът на отец Иван и пр.) не би могло да знае това, още повече е под въпрос доколко всички те изобщо са познавали завещателката. Би било странно и неразумно да бъде избран по случаен признак кое да е от ползващите се лица, което да предостави декларация за обема на наследствена маса, без изобщо да е наясно с този въпрос и да бъде „принуден“ от възникналите обстоятелства да декларира факти, които всъщност не познава.

Правилно съдията по вписванията е обърнал внимание на това, че изпълнителят на завещанието действа в указаните му от завещателя предели в интерес на лицата, черпеши права от завещанието.

Затова счита, че вписването и възможността за последваща продажба на имота на Варна са в интерес на посочените в завещанието организации.

Невписването на завещанието противоречи на основната идея за вписването като даване на гласност на подлежащите на вписване актове и произтичащата от това противопоставимост спрямо трети лица. Нещо повече. Предвиденото от завещателката осребряване на имуществото, което може да стане само и единствено чрез договор за покупко-продажба, не може да бъде осъществено без вписване на завещанието /чл.586 ал.3 от ГПК/.

С отказа си съдията по вписванията на практика напълно препятства изпълнението волята на Надежда Иванова Обретенова-Родева и я прави невъзможна.

Не се отрича, че нотариалните производства са строго формални и като такива се подчиняват на строги правила, но в конкретния случай съдията по вписванията е пропуснал да съобрази действията си и с духа на закона, пренебрегвайки волята на завещателката Надежда Иванова Обретенова - Родева, която е от най-голямо значение в казуса и по този начин нарушава общовалидния принцип за правна сигурност.

В жалбата се позовава на практиката на ВКС, в която е прието, че целта на вписването на препис от обявени от нотариуса завещания е да бъде дадена единствено гласност на факта, че завещанието съществува и че бенефициентите са заявили намерение да се ползват от него, като валидността на самото завещание и евентуалните негови материално-правни последици остават извън обхвата на проверката, която съдията по вписванията може да извършва, както и на последиците на самото вписване. - Опр. № 255/23.12.2019г по ч.гр.д.№ 4414/2019г по описа на ВКС, I ГО.

Поради гореизложеното моли за отмяната на постановения отказ и да бъде задължен съдията по вписванията да извърши исканото вписване на завещанието на Надежда Иванова Обретенова - Родева с оглед изпълнение на нейната последна воля със законните последици.

По делото е приложено становището на съдията по вписванията С.Николова с мотиви за неоснователост на искането за вписване.

Частната жалба е подадена в срок и е допустима.

Разгледана по същество е основателна по сл.съображения:

Със заявление вх.рег.20027/23.06.2022г нотариус К.Б., рег.№ 043, с район на действие - СРС, е отправила искане за **вписване на саморъчното завещание на НАДЕЖДА ИВАНОВА ОБРЕТЕНОВА-РОДЕВА** от гр.София ЕГН *****, посл.адрес: гр.София ж.к. "Люлин" 222 вх.Б ап.18, поч.25.06.2020г, от обявено от нотариус Кс.Б. на 30.06.2020г, като се има предвид, че завещателката е указала на **назначения от нея изпълнител на завещанието ЮЛИАН ИВАНОВ ТРАЙКОВ** ЕГН ***** да **продаде АПАРТАМЕНТ № 20 в гр.Варна р-н „Одесос“ бул.„Приморски“ № 59 на 4ет.**, съставляващ самостоятелен обект с идентиф.№ 10135.1507.955.1.27, с площ 77,89кв.м, изба № 1, таван № 1 и 1256/55323 ид.ч. от дв.място, в което е построена сградата, като **получените от продажбата средства да се присъединят към общата парична маса в наследството и впоследствие да бъдат разпределени по указания в завещанието начин.** Посочено е, че данъчната оценка на апартамента е 101 737,20лв, съгласно представеното уд-е. По отношение на имота в гр.София е било извършено отделно вписване с отделна такса. Моли да бъдат предадени вписаните екземпляри от завещанието на служител от канцеларията на нотариус Илияна Маджунова – Монева, рег.№ 195 НК - РС Варна.

Към молбата са представени: саморъчно завещание рег.3476/ 16.06.2022 с Протокол за обявяването му от 30.06.2020г - 3бр преписи; уд-е за дан.оценка от 05.05.2022г; скица на поземлен имот от 15.02.2021г на СГКК, Варна, схема на самостоятелен обект в сграда от 15.02.2021 г., декларация от Юлиан Иванов Трайков от 22.06.2022г. рег. 3590 на нотариус К.Б. и доказателства за внесена държавна такса.

От съдържанието на саморъчното завещание се установява, че завещателката Надежда Обретенова-Родева е посочила лице - изпълнител на завещанието й – Юлиан Ив.Трайков, на който е възложено, „да преведе цялата собственост /недвижими, движими и парични авоари/ в единна парична маса /стр.2-ра от зав./, т.е. да осребри цялото останало след смъртта й недвижимо и движимо имущество, с изключение на един недв.имот, описан на стр.3-та, находящ се в гр.София бул."Мария Луиза" № 45. За същия се е распоредила, че го завещава на „Българския червен кръст". По отношение на останалото имущество, след осребряването му, получената обща сума да бъде разпределена между изрично изброените физически лица, за които са посочени конкретните размери на паричните суми. Сред тях е и Юлиан Трайков. По отношение на юридическите лица са посочени съответни квоти от общо събраната сума, което означава, че техният размер е определяем.

Така от съдържанието на завещанието, чиято проверка стои извън правомощията на съдията по вписванията, се налага извод, че в завещателния акт се съдържат распореждания

в полза на различни лица /физически и юридически/, изпълнението на които, по волята на завещателката са възложени върху лицето Ю.Трайков - предвидени са действия по продажба на част от принадлежащото към наследствената маса движимо и недвижимо имущество и превеждане на сумите от продажбата по нарочни банкови сметки на изрично посочените ползващи се лица. Следователно, лицето Ю.Трайков е определено за изпълнител на завещанието. Институтът "изпълнител на завещание" намира правната си уредба в [чл.45 и сл.3Н](#). В практиката и теорията се приема, че изпълнителят на завещанието е особена смесена фигура, която носи едновременно белезите, както на представителството, така и на поръчката. По смисъла и на двата правни института, изпълнителят на завещанието действа в указанияте му от завещателя предели и не в свой, а в интерес на лицата, черпеши права от завещанието. Т.е., осъществявайки волята на завещателя, изпълнителят влиза в правоотношения с наследниците, заветниците и третите лица като извършва онова, за което е овластен, като последиците са аналогични на тези по договора за поръчка. В обема на възложените по изпълнение на завещанието функции, логично се включват и всички онези, предполагащи оповестяването на завещателното разпореждане действия – обявяването му, приканването на наследниците към обявяването му, описа на наследствената маса и по вписването на преписа от обявеното вече завещание.

Същевременно, обаче, Юлиан Трайков, освен като изпълнител на част от завещанието, се явява и заинтересовано лице по отношение на определената му от завещателката парична сума за възнаграждение, чието получаване е поставено под условие – ще получи същата, след като изпълни задъжението си като изпълнител на завещанието да осребри наследствената маса и да я разпредели между посочените лица.

В този смисъл, по волята на завещателката Ю.Трайков има и двете качества - на изпълнител за част от саморъчното завещание и на заветник в друга част, което му дава основание да бъде и страна в нотариалното производство, т.е би бил легитимен и на самостоятелно основание да иска вписване на преписа от обявеното саморъчно завещание.

Така въз основа на горното се налага извод, че в случая не се касае за универсално завещание в полза на едно и/или няколко лица, а за множество завети, като имотът в гр.Варна следва да бъде отнесен към имуществото, подлежащо на осребряване, на което назначеният за изпълнител на завещанието следва да извърши продажба.

От подаденото до съдията по вписванията заявление заедно с приложената към него декларация, изходяща от Ю.Трайков, е видно, че част от саморъчното завещание на починалата на през 2020г Надежда Обретенова-Родева касае един от имотите ѝ, за който се установява, че се намира в гр.Варна–апартамент № 20, намиращ се в гр.Варна бул."Приморски" № 59 ет.4 с площ 77,89кв.м., надлежно индивидуализиран чрез представените писмени доказателства – скица и схема, данъчна оценка.

Нормите на чл.4–чл.8 от ПВп очертават параметрите на дължимата от съдията по вписванията формална проверка на подлежащия на вписване акт, т.е. същият може да откаже исканото вписване, само ако актът не подлежи на вписване, ако не е съставен в предвидената от закона и ПВп форма, ако няма необходимото съдържание -

индивидуализация на страните и на имота и ако не е внесена необходимата държавна такса за вписване. На друго основание, вписване в нотариалните книги не може да бъде отказано. В този смисъл е и задължителната практика на ВКС,указана с ТР № 7/24.04.2013г по тълк д. № 7/2012г - т.6 и т.7. Съгласно т.6 „проверката, която съдията по вписванията извършва съгласно чл.32а ал.1 ПВп относно това, дали представеният за вписване акт отговаря на изискванията на закона, се ограничава до това, дали актът подлежи на вписване, съставен ли е съобразно изискванията за форма и има ли предвиденото в ПВп съдържание. Не се проверяват материалноправните предпоставки на акта, освен ако това е изрично предвидено в закон“.Според т.7 „при вписване на препис от обявено завещание с предмет недвижим имот и права върху недвижим имот, съдията по вписванията не проверява правата на завещателя и няма право да откаже вписването поради това, че не са му представени доказателства за такива права“.

В настоящия казус не е налице нито една от посочените хипотези.

Съгласно **чл.5 б.“в“** от ПВп не подлежат на вписване по предходния член завещанията относно недвижими имоти, освен тези по **чл.4 б.“к“**. Според последната се вписват преписи от обявените завещания с предмет недвижим имот и права върху недвижим имот. При универсално завещание наличието на недвижим имот в съответния съдебен район се удостоверява с декларация с нотариално удостоверен подпис от страна на ползващото се от завещанието лице, в която се посочват известните му недвижими имоти в съответния съдебен район; декларацията се представя заедно със завещанието пред съдията по вписванията, в чийто район се намира имотът.

От изложеното следва, че нормата на чл.4б.“к“ ПВп въвежда изричното изискване за вписването на всички преписи от обявените завещания, щом като същите имат за предмет недв.имоти в съответните СлВп по местонахождението им, без да се прави разграничение между универсално завещание и завет. С изречение 2-ро от същата разпоредба е въведено допълнителното изискване само относно субекта, имащ право да подава заявлението, когато се касае за универсално завещание - от ползващото се от завещанието лице.

Както се посочи по-горе настоящият случай, обаче, не е такъв, тъй като не се касае за универсално завещание, а за множество завети. Така заявлението е подадено надлежно лице - самия нотариус, който, съгл. чл.8 ПВп има правомощията да иска вписването на всички актове, визириани в чл.4 : задължително по негово искане са тези по б.“а“, а в останалите случаи по чл.4 – по негово искане или по искането и на други лица, изрично посочени в Правилника.

Дори да не се възприеме изводът за обективирани в завещанието на починалата Н.Обретенова-Родева множество завети, а че се касае за смесен вид завещание, съдържащо в една част завет /досежно имота в гр.София на ул.“М.Луиза“ № 45/, а в другата - универсално завещание, то заявлението отново е подадено от надлежно лице доколкото във всички случаи нотариусът има правото да отправя искане за вписване, при това към него е приложена декларацията, изходяща от Ю.Трайков /с нот.зав.подпис/ в качеството му на ползващо се от завещанието лице. За последното мотиви са изложени по-горе.

Въведеното правило на изр.2-ро от чл.4 б.“к“ относно изискването за декларация цели постигане на резултат, свързан с яснотата относно конкретните недв.имоти, попадащи в предметния обхват на универсалното завещателно разпореждане и това е с цел осигуряване на гласността, която се преследва чрез вписването на саморъчното завещание. При това, същата е неразделна част, тъй като Законоателят е употребил израза „се представя заедно със завещанието“.

В [чл.6 ал.1 от ПВп](#) са посочени реквизитите, на които трябва да съответства съдържанието на подлежащите на вписване актове.

В настоящия случай всички изискуеми реквизити са налице.

На сл.място. Съгласно [чл.7 б.“б“ П В п](#) вписването се извършва по местонахождението на недв.имот чрез подреждане на подлежащите на вписване актове в достъпни за гражданите книги, които се образуват от подреждането на всички други актове по чл.4

И не на последно място. Основната функция на вписването е оповестителният му характер, както е посочено в чл.1 от ПВп, т.е. р.предназначението му е да се даде публичност на факта, че завещанието съществува и че бенефициентите са заявили намерение да се ползват от него, като валидността на самото завещание и евентуалните негови материалноправни последици остават извън обхвата на проверката, извършвана от съдията по вписванията, а също и на последиците на самото вписване. Чрез вписването се дава възможност наследниците /било то по закон или по завещание/ да извършат проверка в съответната СлВп за налични завещания и своевременно да узнаят за тях. Предхождащите действия по обявяване на завещанията могат дори да не бъдат узнати, тъй като биха могли да бъдат извършени от всеки нотариус, без оглед връзката между района на неговото действие и недв.имоти - предмет на завещанията по арг. от [чл.570 ал.2 ГПК](#). В настоящия случай от данните по дело не става ясно дали Н.Родева има наследници по закон – по права или съребрена линия, което не е предмет и на изследване. Затова вписването на саморъчното завещание създава по-голяма гаранция за узнаването му от наследниците, на които то би могло да се противопостави при евентуалното му оспорване. Извън тази проверка остава валидността на самото завещание и оспорването на правомощията на лицето, посочено в протокола за обявяването му като изпълнител за част от саморъчното завещание, а в друга като заветник.

В допълнение следва да се посочи и това, че изпълнителят на завещанието получава за определен период от време цялото имущество на починалата в свое разпореждане и го управлява, като има задължението да състави опис, съгл.чл.46 ал.1 ЗН, след като покани наследниците и заветниците да присъстват при опис. За времето, докато управлява наследството, същият не може да отчуждава имотите по наследството, освен при нужда и с разрешение на районния съдия, който се произнася след като изслуша наследниците. Така при липсата на надлежно вписване изпълнителят на завещанието би бил възпрепятстван да извърши последващите действия, за които е бил натоварен от завещателката и така не би могъл да изпълни волята ѝ.

Въззивният съд намира за уместно да посочи и това, че няма отношение към настоящия спор позоваването в жалбата на определение на ВКС, I ГО № 255/23.12.2019г по ч.гр.д.№ 4414/2019г /докл.М.Соколова/, тъй като в него е обсъден и даден отговор на въпроса, свързани с факта на съществуване на завещанието - дали по смисъла чл.112 б."и" ЗС и чл.4 б."к" ПВп представеното с легализиран превод и апостил нотариално удостоверение по начина на съставянето му и възпроизвеждане на съдържанието на завещанието в него представлява препис от обявеното саморъчно завещание, и най-вече дали има силата на официален свидетелстващ документ /"автентичен акт" по смисъла на Регламент /ЕС/ № 650/2012г на Европейския парламент и на Съвета относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения и приемането и изпълнението на автентични актове в областта на наследяването и относно създаването на европейско удостоверение за наследство/. Със същото е прието, че неправилно съдията по вписванията е извършвал проверка за формата на самото саморъчно завещание според българския Закон за наследството, както и е проверявал законосъобразността на обявяване на завещанието съобразно чл.27 ЗНсл, тъй като пред него е било представено за вписване не саморъчно завещание, а нотариален препис от такова.

В обобщение на изложеното по-горе в настоящия случай се иска вписване на препис от обявено завещание на недвижими имоти, чието вписване е изрично предвидено в [чл.4 б."к"](#) предл.[1-во](#) от ПВп от СлВп по местонахождението на имота. Преписът е изготвен в предвидената от закона форма и има съдържанието, установено в [чл.6 ПВп](#). Заявен е за вписване от лице от кръга на посочените в [чл.8 ПВп](#).

Следователно, налице са всички законово изискуеми предпоставки, за да бъде извършено поисканото вписване.

Ето защо обжалваният отказ на съдията по вписванията следва да бъде отменен като незаконосъобразен и на същия бъде разпоредено за извърши вписването му в частта досежно намиращия се на територията на гр.Варна недв.имот – апартамент с оглед определената му съобразно правилото на [чл.7 ПВп](#) местната компетентост, като извърши отбелязване по поименната партида на завещателката доколкото към настоящия момент отбелязване по партидата на имота не може да бъде извършено поради липсата на такава при СлВп-Варна.

Воден от горното, **СЪДЪТ**

ОПРЕДЕЛИ:

ОТМЕНЯ отказа на съдията по вписванията С.Николова, обективиран в определение № 184/23.06.2022, за вписването по заявлението на нотариус К.Б. вх.рег.№ 20027/23.06.2022г на СлВп-Варна при АВп, за вписване на препис от обявеното на 30.06.2020г от същия нотариус саморъчно завещание на Надежда Иванова Обретенова-Родева, поч.25.06.2020г **и вместо него ПОСТАНОВЯВА**

УКАЗВА ДА СЕ ИЗВЪРШИ ВПИСВАНЕ по реда на чл.4 б.“к“ ПВп по заявление вх.рег.№ 20027/23.06.2022г, подадено от нотариус Кс.Б., рег.№ 043, за вписване на препис от саморъчното завещание на Надежда Иванова Обретенова-Родева, поч.25.06.2020г от гр.София ЕГН ***** с посл.адрес: гр.София ж.к."Люлин" бл.222 вх.Б ап.18, поч.25.06.2020г, обявено от нотариус Кс.Б. на 30.06.2020г.

Определението е окончателно и не подлежи на отмяна.

След влизането му в сила, препис от същото да се изпрати на Службата по вписванията при АВп.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____